

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

29.08.2023 г.

[Търсят входа на Тракийскат агробница край с. Текето](#)

- Телеграф

Археолозите копаят с 26 000 лева от дарители

След почти едногодишна сага по отпускане и набиране на средства днес започва спасителното проучване на тракийската гробница край хасковското село Текето. Там археолозите очакват да разкрият трети обект от ранга на Александровската и Казанлъшката гробница, които са магнит за туристи от цял свят.

Изследване

„Започваме проучването с геофизично изследване. То трябва да локализира местоположението на съоръжение в могилата, ако има такова, т.е. гроб или гробница -ние все още не знаем какво има отдолу“, сподели вчера пред „Телеграф“ доц. д-р Георги Нехризов от Националния археологически институт с музей при БАН.

Той разказа, че мястото е локализирано след дълги години теренни издирвания в цялата Хасковска област. „И миналата есен попаднахме на тази надгробна могила, в която, както повечето в района, имаше иманярски изкопи. Странното и интересното в случая бе, че в изкопа намерихме следи от стенописи. Знаете, че в Тракия имаме две гробници открити с фигурални сцени. Това ни наведе на мисълта, че става въпрос за нов такъв паметник, но все още сме далеч от яснотата колко е голям и в какво състояние е“, обобщи откровено ситуацията родният учен. А на въпрос откритите артефакти не са ли свидетелство, че търсачите на съкровища не само са проникнали в гробницата, но и са изнесли златото й, доц. Нехризов коментира: „ Да, влезли са, защото освен стенописите намерихме фрагменти от каменните блокове, които те са разбили преди това. А златото, то не е най-важното. Нищо не може да се сравни с това, което ни дава като информация Казанлъшката гробница или Александрово с безценните си стенописи“.

Надпреварата с иманярите е неравна и далеч не в полза на археолозите. В района на Хасково има стотици могили, които вероятно крият гробници.

Габарити

Доста обещаващи са габаритите на тази - 7 метра висока, 40 м в диаметър, в комбинация с открития киматийон - част от декоративен фриз, ограждащ тракийската живопис.

Датировката е от ранната елинистическа епоха - IV-III век пр. Христа.

На фона на това проучването започва едва в средата на археологическия сезон, а средствата бяха събрани с кански мъки. За целта имаше концерти и беседи, запознаващи обществеността. В музейния център в Александрово бяха поставени кутии за дарения, в които хората можеха да оставят пари за каузата, вместо да плащат билетче за вход. В инициативата се включиха и по-заможни дарители и фирми. Така бяха събрани 26 000 лева, но те са недостатъчни и кампанията продължава. От Министерството на културата

бяха отпуснати пари в размер на около 55 хил. лева. Накрая и община Хасково помогна с разчистване на пътя и подхода към предполагаемия некропол, като на терен всичко на ръка бе извършено от екипа на доц. Нехризов.

Проблеми

Той не скри, че парите са проблем, но и не само. „Времето и състоянието на паметника също. Ако той е в добро състояние и няма нужда от сериозна намеса е добре, но в противен случай... Имайте предвид, че когато разкопаем могилата, намерим входа на гробницата и го отворим, само ще надникнем вътре, ще снимаме, без да влизаме, и веднага след това ще трябва да я затворим. Защото това е сериозно нарушаване на климатизацията ѝ, а стенописите ще започнат веднага да избледняват, какъвто горчив опит имаме с други гробници. Трябва да имаме готовност и за защитна сграда, за която също ще трябват средства“, изрази опасенията си археологът, докато разтоварваше апаратурата на терен под августовския пек.

80 години от смъртта на цар Борис III: Споровете около личността му продължават

Дневник

На 28 август се навършват 80 години от смъртта на цар Борис Трети. По този повод "Дневник" публикува в рубриката "Прочит на историята" статията на Николай Поппетров от Института за исторически изследвания при БАН. Акцентите са на "Дневник".

Осемдесет години след смъртта на цар Борис III като че ли споровете около личността му са позатихнали. Това обаче не означава, че в българското обществено пространство се е установил консенсус за неговата роля в историята. Мненията за и против продължават да имат своите горещи привърженици.

https://www.dnevnik.bg/analizi/2023/08/27/4521659_80_godini_ot_smurtta_na_car_boris_iii_sporovete_okolo/

В първите дни на септември ще може да наблюдаваме новооткрита комета

- dnesplus.bg

През септември любителите-астрономи ще могат да наблюдават новооткрита комета. Това каза за БТА Пенчо Маркишки, физик в Института по астрономия с НАО при БАН и в катедра „Астрономия“ при СУ „Св. Климент Охридски“.

Става дума за кометата C/2023 P1 (Nishimura), открита на 12 август тази година от японския любител-астроном Хидео Нишимура. Тя ще премине най-близо до Земята на 12 септември 2023 – на 125.4 млн. километра, а на 18 септември ще премине през своя перихелий – най-близката до Слънцето точка от своята орбита, на 33.6 млн. километра от звездата.

Предстоят два периода, през които ще можем да проследим най-атрактивната част от пътя на кометата, но и през двата периода тя ще бъде видимо близо до Слънцето, което ще затруднява наблюденията ѝ, каза Маркишки.

Първият период ще започне около 5 септември, когато P1 (Nishimura) ще бъде видима все така в края на нощите, ниско на изток, скоро навлязла в съзвездието Лъв. Тогава нейната яркост ще бъде около 6-а видима звездна величина и ще бъде лесно забележима с бинокъл. Теоретично би следвало тогава да можем да я видим и с невъоръжено око, но предвид нейната малка височина над хоризонта, това ще е невъзможно.

Луната също ще затруднява наблюденията, създавайки лек светъл фон на небето, уточни Маркишки. Той е автор на справочника "Гид на любителя астроном", който се издава вече традиционно всяка година от катедра "Астрономия" във Физически факултет на СУ "Св. Климент Охридски".

От географските ширини на България P1 (Nishimura) ще може да се наблюдава рано сутрин до 12 септември, като дотогава яркостта ѝ бързо ще се повишава. В последната сутрин на този период – на 12 септември, кометата ще изгрее близо 1 час преди Слънцето – в 05:52 ч. за София, посочи Маркишки. Тогава се очаква тя да бъде вече с яркост около 2.7-ма видима звездна величина – повече от средно ярка звезда, гледана с невъоръжено око.

Въпреки това на същата сутрин ще можем да зърнем кометата съвсем за кратко – до настъпването на зората малко по-късно. Ако евентуално от кометното ядро се изхвърли повече прах и се формира по-ярка прахова опашка, ще можем да видим P1 (Nishimura) и на 13 септември сутринта, когато тя ще изгрее 52 минути преди Слънцето (в 06:12 ч. за София) – вече в развиделяващото се на изток небе. Вероятността за такова успешно наблюдение обаче е малка, предупреди физикът.

Той съветва любителите астрономи да потърсят тъмно наблюдателно място с нисък източен хоризонт. „Въпреки добрите прогнози за яркостта, бинокълът ще остане препоръчителен наш помощник“, каза Маркишки.

Физикът уточни, че след 14 септември кометата ще започне да се наблюдава вечер, но видимостта няма да е много добра. P1 (Nishimura) ще се наблюдава вечер, ниско на запад, с яркост около 2-ра звездна величина, а може би дори по-ярка, каза той. На 14 септември кометата ще залезе близо 1 час след залез-слънце – в 20:40 ч. за района на София, уточни той и посочи, че през следващите няколко вечери тя ще се наблюдава все така трудно в съзвездието Дева. „Този период на вечерна видимост няма да продължи дълго. За нашите географски ширини, на всяка следваща вечер кометата ще е отместена видимо наляво по хоризонта – към юг, което няма да доведе до закъснения на нейните залези след слънчевите и с това – до подобряване на условията за нейното наблюдение. На 17 септември вечерта P1 (Nishimura) ще бъде на 22° вдясно от тънкия сърп на Луната (7% осветен лунен диск), което ще бъде удобен ориентир за бързото ѝ откриване – съвсем ниско над западния хоризонт в напредналия полумрак“, каза Маркишки.

Наблюдението на кометата няма да е възможно във вечерните часове на 21 и 22 септември, съобщи физикът. Той обясни, че тогава P1 (Nishimura) ще бъде на около 4° вдясно от Марс, но тогава ще залязва само 40 минути след Слънцето.

Пред БТА Маркишки обясни как Хидео Нишимура е успял да открие сам кометата, преди роботизираните телескопи, които автоматично претърсват небето всяка нощ, откривайки така немалко нови комети и астероиди. „Знаем, че Слънцето се движи по еклиптиката на фона на зодиакалните съзвездия с около 1 градус на денонощие, в посока от запад към изток. Но поради неговото сияние една неголяма част от небето остава недостъпна за роботизираните телескопи. Трябва да измине близо месец, докато Слънцето се отмести достатъчно на изток, за да може тази област отново да стане достъпна за автоматично претърсване, което може да се извърши от телескопите в края на наблюдателната нощ. Но точно това правят и любителите астрономи – търсачи на комети: те оглеждат или фотографират небето ниско над източния хоризонт в последните часове на нощта и така се надпреварват с роботизираните телескопи, които ще претърсят същата област вероятно още на следващата сутрин. Тази малка преднина за любителите в случая се оказала печеливша”, разказа специалистът. Рано сутринта на 12 август Хидео Нишимура е фотографирал област в съзвездието Близнаци, обектите в която на същата дата изгряват близо 2,5 часа преди появата на Слънцето. Там, южно от звездата Мекбуда, се е оказала и новата комета, която вече била достатъчно ярка, за да бъде забелязана в заснетите кадри, поясни Пенчо Маркишки.

Започват съвместни проверки за чистотата на водата по Черноморието

- chernomore.bg

Министерството на здравеопазването и асоциация „Активни потребители“ започват съвместни проверки за чистотата на водата по Черноморието. Първо ще бъдат взети проби от водата в Царево.

До съвместните проверки се стигна след като изследване на „Активни потребители“ показа, че морската вода е замърсена с ешерихия коли, при това в пъти над нормата. В отговор от здравното ведомство обявиха, че не приемат за коректни данните и заявиха, че се манипулира общественото мнение в разгара на туристическия сезон, предадоха от „БНТ“.

Здравните власти изразиха и съмнение, че методиката, по която са събрани пробите от експертите на асоциацията, е неясна, не е известно и в каква лаборатория са изследвани. В отговор от „Активни потребители“ поискаха да бъдат направени съвместни проверки със здравното министерство.

Междувременно учени от Института по океанология към БАН, „Басейнова дирекция“ и МОСВ проведоха свое изследване на водата в Черно море, което показа, че е чиста. Проверката все пак установи, че има проблем заради използване на торове.

[Предстои Трета научна конференция „COVID-19 до 2023“](#)

- medicalnews.bg

По инициатива на Фондация Фондация „Логартис“ и „Арбилис“ ООД, съвместно с Българското научно дружество по фармация и Националното сдружение на общопрактикуващите лекари в България, ще се проведе Трета научна конференция „COVID-19 до 2023“.

Тя ще се проведе в периода 08-10 септември, присъствено, в Гранд хотел Милениум София, гр. София.

Целта на форума е да обедини и представи натрупаните за последните четири години знания и опит на специалистите от всички области на медицината. Ще бъдат дискутирани проблемите, касаещи диагностиката и лечението на пациентите, както и проследяването им след преболедуване.

Участие в конференцията ще вземат проф. Ива Христова, проф. Тодор Кантарджиев, проф. Радка Аргирова, д-р Георги Димитров и други специалисти.

[Книга за МАРБАС на акад. Сгурев и инж. Ганев представят в Димитровград](#)

- haskovo.live

Книгата „МАРБАС“ на почетния гражданин на Димитровград акад. Васил Сгурев и инж. Пенко Ганев – директор на „Марбас“ ще бъде представена в петък – 1 септември от 18,00ч. в Лятната градина на Исторически музей-Димитровград. Книгата е посветена на Западноаришкия каменовъглен басейн, наричан МАРБАС след Втората световна война и обхващащ райони от Димитровградски, Хасковски и Старозагорски регион. Тя представя историята на минното предприятие от 1947г. до 2002 г. За написването и са използвани архивни и документални материали. Авторите са си поставили нелеката задача да възстановят в основни линии славната и трогателна съдба на мините от МАРБАС и работещите в тях миньори. Представянето на книгата е част от програмата за празника на Димитровград.

[Казанлък събира учени траколози](#)

- zakazanlak.bg

Казанлък ще бъде домакин на 14-ата научна конференция „Проблеми и изследвания на тракийската култура“. Събитието е част от програмата на Празници в Долината на тракийските царе. Конференцията ще се състои на 1 и 2 септември в Исторически музей „Искра“. В научния форум ще участват учени в областта на тракологията, тракийската археология, нумизматиката и реставрацията от Националния археологически институт с

музей при Българската академия на науките (БАН), Института по Балканистика с център по тракология при БАН, Националния исторически музей, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, от регионалните исторически музеи в Кърджали и Смолян и Исторически музей “Искра” - Казанлък. Ще бъдат представени 134 доклада на 19 автори.

Началото на научната конференция ще постави археологът Диана Димитрова, чиито доклади са посветени на 80-годишнината от рождението на д-р Георги Китов и 30 години от откриването на тракийската гробница „Оструша“.

И още един важен момент в научната част на 18-ите Празници в Долината на тракийски царе. Носителят на тазгодишната награда на името на проф. Александър Фол за принос в изучаването на тракийската цивилизация по нашите земи е проф. д-р Стефан Александров, заместник-директор на Националния археологически институт с музей при БАН. Той е 15-ият носител на наградата, учредена през 2006 г. Неговите научни интереси са в областта на късната праистория, бронзовата епоха, праисторическите погребални обреди и религиозно-митологичните представи, както и на теренните проучвания. Проф. д-р Александров е носител на наградата на Министерството на културата за цялостен принос в археологическата наука "Златен грифон" през 2022 г.

Първият носител на наградата на името на проф. Александър Фол е д-р Георги Китов, която му бе връчена на 2 септември 2006 година по време на официалното откриване на вторите Дни на тракийската култура в Казанлък. Със своята експедиция ТЕМП д-р Китов направи епохални открития в Долината на розите, към чието име напълно закономерно бе прибавено и Долина на тракийските царе. Носители на наградата са още доц. д-р Мария Чичикова, проф. Людмил Гетов, проф. Николай Овчаров, проф. Иван Маразов, Диана Димитрова, доц. Георги Нехризов, доц. д-р Камен Димитров. Наградата бе присъдена и посмъртно на Гергана Табакова-Цанова, дългогодишен уредник и директор на ИМ „Искра“. През 2016-а година наградата получи доц. д-р Георги Мавров. През 2017-а носител е проф. Тотко Стоянов, а през 2018-а с приза бе удостоена проф. д.и.н. Валерия Фол. През 2019-а носител е доц.д-р Христо Попов, директор на Националния археологически институт с музей при БАН, през 2021-ва – проф. д-р Петър Делев от Историческия факултет на СУ „Свети Климент Охридски“. През 2022 г. традиционната награда на името на проф. Александър Фол получи историкът Ваня Лозанова-Станчева, професор по стара история и тракология, ръководител на Център по тракология при Института за балканистика към БАН. 15-ият носител, отличен по време на Тракийските празници в Казанлък през 2023 г. проф. д-р Стефан Александров, не успя да присъства на церемонията. Статуетката бе получена от уредника в Исторически музей "Искра" Меглена Първин, която прочете благодарствено писмо от името на победителя.